

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра ДПД та українознавства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 1.2 Ділова українська мова

Спеціальність	G 13 «Харчові технології»
Освітньо-наукова програма	Харчові технології
Рівень вищої освіти	Магістр

Розробник:

Світлана ШЕСТАКОВА, к.ф.н., доцент кафедри ДПД та
українознавства (підпис)(прізвище, ініціали)
(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні <u>кафедри ДПД та українознавства</u> (назва кафедри)	протокол від 11. 05. 2026 р. № 12
	Завідувач кафедри <u>Світлана ШЕСТАКОВА</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

Марина САВЧЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма Наталія БОЛГОВА

Рецензія на робочу програму(додається) надана Інна ХАРЧЕНКО

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 (підпис) (Людмила Баранівська)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 08. 07. 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Ділова українська мова			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра ДПД та українознавства			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП Харчові технології Спеціальність – G 13 «Харчові технології»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Семестр та тривалість вивчення	1-й семестр, 75 год.			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	2,5 кредити			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл				
		Лекційні стац./заоч.	Практичні заняття	Самостійна робота	
	1 семестр	0	30	45	
9.	Мова навчання	Українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Шестакова Світлана Олександрівна			
	Контактна інформація	к.ф.н., доцент кафедри ДПД та українознавства, кабінет 246 г Ел. адреса: sshestakova1@ukr.net			
11.	Загальний опис освітнього компонента	Вивчення дисципліни «Ділова українська мова» формуватиме мовну, мовленнєву, лексикографічну, риторичну компетенції майбутніх фахівців, сприятиме оптимальному використанню мовних засобів у професійній та науковій комунікації як усній, так і писемній. Опанування мовних особливостей професійного та наукового спілкування розширить знання про мову спеціальності, головні категорії, властивості, структуру, основи майстерності усних виступів, укладання ділової та фахової документації, сформує навички наукового письма на основі дотримання принципів академічної доброчесності та академічної етики.			
12.	Мета освітнього компонента	Розвиток мовно-комунікативної компетентності осіб (претендентів на посади), які відповідно до законодавства зобов'язані володіти державною мовою та використовувати її під час виконання службових обов'язків.			

13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумою для опанування курсу є дисципліни Українська мова та академічне письмо, Сучасне ораторське мистецтво, Сучасні тренди в діловій комунікації.
14.	Політика академічної доброчесності	Під час виконання практичних робіт, написання модульних, атестаційних, залікових та екзаменаційних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо) .
15.	Ключові слова	Документообіг, критичне мислення, мовна компетентність, мовні норми, мовленнєва культура, наукова комунікація, переклад, публічне мовлення, редагування тексту, реферування, структура тексту, термінологічна лексика, українська літературна мова, фахове мовлення, цитування, наукові тексти, аргумент, теза, усне професійне спілкування, документ, реквізит, діловий лист, комунікація, діалог, презентація.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:				Як оцінюється РНД
Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	ПРН 1. Відшукувати, систематизувати та аналізувати науково-технічну інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань у сфері харчових технологій	ПРН 7. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців	ПРН 9. Вільно володіти державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій у сфері харчових технологій	
ДРН 1. Демонструвати знання лексичних, граматичних, орфографічних і пунктуаційних норм сучасної української літературної мови та застосовувати їх у професійному усному й писемному мовленні		X	X	Виконання практичних вправ (контрольні завдання) Проведення модульного контролю
ДРН 2. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних жанрів, добираючи мовні засоби відповідно до комунікативної мети, норм офіційно-ділового стилю та вимог державного іспиту на визначення рівня володіння державною мовою	X	X	X	Складання документів різних типів Проведення модульного контролю
ДРН 3. Будувати логічні, змістовні й аргументовані усні висловлювання, дотримуючись норм культури мовлення та демонструючи рівень володіння державною мовою, достатній для успішного складання іспиту й виконання професійних обов'язків	X	X	X	Оцінювання усного монологічного висловлювання за критеріями змістовності, логічності, аргументованості, мовної правильності, комунікативної доречності та культури мовлення (виступ на обрану тему)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література
	Аудиторна робота	Самостійна робота	

Весняний семестр					
	Лк СТ/З	П.з / се- мін. СТ/Зз	Ла б. з.	СТ/З	
Тема 1: Вступ. Державна мова та іспит на визначення рівня володіння нею План 1. Мета і завдання курсу. 2. Законодавчі засади функціонування державної мови. Дотримання принципів академічної доброчесності під час складання іспиту. 3. Рівні володіння державною мовою (C1, C2). 4. Структура державного іспиту. 5. Критерії оцінювання тестової та усної частин. 6. Типові помилки під час виконання тестових завдань..	0	2		3	1-10
Тема 2. Лексичні норми сучасної української літературної мови План 1. Пароніми. 2. Синоніми. 3. Антоніми. 4. Лексична сполучуваність. 5. Культура слововживання. 6. Типові лексичні помилки	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 12
Тема 3. Фразеологія та запозичена лексика План 1. Фразеологізми. 2. Запозичені слова. 3. Українські відповідники. 4. Кальки. 5. Лексичні норми професійного мовлення	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Тема 4. Морфологічні норми. Іменник. Прикметник. Займенник План 1. Кличний відмінок. Фемінітиви. 2. Відмінювання власних назв. 3. Ступені порівняння прикметників. Займенники. 4. Типові морфологічні помилки.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10
Тема 5. Морфологічні норми. Числівник. Дієслово План 1. Відмінювання числівників. 2. Поєднання числівників з іменниками. 3. Позначення часу. 4. Дієприкметники. 5. Дієприслівники. 6. Типові помилки.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10,
Тема 6. Синтаксичні норми сучасної української мови	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 8,

План 1.Прийменникові конструкції. 2.Словосполучення. 3.Узгодження підмета і присудка. 4.Побудова простих і складних речень. 5.Типові синтаксичні помилки.					9, 10
Тема 7. Орфографічні норми. Чинний Український правопис План 1.Основні положення Українського правопису (2019). 2.Найпоширеніші орфографічні труднощі. 3.Написання складних слів. 4.Велика літера. 5.Орфографічний практикум	0	2		3	8
Тема 8. Пунктуаційні норми План 1.Розділові знаки у простому реченні. 2.Розділові знаки у складному реченні. 3.Відокремлені члени речення. 4.Способи передачі чужого мовлення. 5.Пунктуаційний практикум.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10
Тема 9. Орфоепічні та акцентуаційні норми План 1.Орфоепічні норми сучасної української мови. 2.Основні правила вимови. 3.Наголошування слів. 4.Типові акцентуаційні помилки. 5.Орфоепічний практикум.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10
Тема 10. Офіційно-ділове мовлення План 1.Жанри ділових текстів. 2.Мовні формули. 3.Етикетні конструкції. 4.Комунікативні ситуації. 5.Редагування текстів.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Тема 11. Документи. 1. Реквізити документів та правила їх оформлення. 2. Документи кадрово-контрактної групи. 3. Документи довідково-інформаційної групи. 4. Ділове листування	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 9, 10
Тема 12. Монологічне мовлення. Виступ. План 1.Вимоги до монологу. 2.Побудова вступу. 3.Формулювання тези. 4.Аргументація. 5.Висновки.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16
Тема 13. Діалогічне мовлення. Вимоги до діалогу План	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 7,

1.Основні ознаки діалогічного мовлення. 2.Вимоги до побудови діалогу (логічність, послідовність, доречність, мовна правильність). 3.Етикетні формули в діалогічному мовленні. 4. Стратегії і тактики мовленнєвої взаємодії. 5. Типові помилки у веденні діалогу та способи їх уникнення.					9, 10, 12, 13, 16
Тема 14. Комплексний тренінг виконання тестових завдань План 1.Стратегії виконання тестів. 2.Аналіз типових помилок. 3.Комплексні тестові завдання. 4.Самооцінювання результатів. 5.Підготовка до іспиту.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10
Тема 15. Підсумковий практикум План 1.Виконання моделі тестової частини іспиту. 2.Робота з текстом. 3.Виконання монологічного висловлювання. 4.Аналіз результатів. 5.Індивідуальні рекомендації щодо складання державного іспиту.	0	2		3	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10
Всього	0	30		45	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Демонструвати знання лексичних, граматичних, орфографічних і пунктуаційних норм сучасної української літературної мови та застосовувати їх у професійному усному й писемному мовленні	Пояснювально-ілюстративний метод; проблемне викладання мовних норм; аналіз мовних явищ; демонстрація зразків правильного/помилкового мовлення.	18	Перегляд відеоматеріалів в Moodle; виконання тренувальних вправ із мовних норм; виконання тренувальних тестових завдань; тестування (тест множинного вибору); самостійна робота з мовними довідниками та онлайн-ресурсами.	27
ДРН 2. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних жанрів, добираючи мовні засоби відповідно до комунікативної	Комунікативно-орієнтоване навчання; метод аналізу тексту; метод моделювання мовленнєвих ситуацій;	6	Аналіз і структуризація текстів різних жанрів; редагування та коригування текстів; виконання трансформаційних вправ із текстом; складання текстів офіційно-ділового стилю;	9

мети, норм офіційно-ділового стилю та вимог державного іспиту на визначення рівня володіння державною мовою	кейс-метод (робота з реальними текстами документів); інтерактивне редагування текстів у групі		робота з помилками та їх виправлення.	
ДРН 3. Будувати логічні, змістовні й аргументовані усні висловлювання, дотримуючись норм культури мовлення та демонструючи рівень володіння державною мовою, достатній для успішного складання іспиту й виконання професійних обов'язків	Комунікативний метод; тренінгові технології розвитку усного мовлення; метод рольових і ділових ігор; метод моделювання ситуацій усного спілкування; демонстрація зразків монологічного мовлення.	6	Підготовка та виголошення монологів; аргументаційні вправи; участь у змодельованих комунікативних ситуаціях; аудіозапис і самоаналіз усного мовлення; робота над помилками у вимові, інтонації та логіці висловлювання.	9
Всього годин		30		45

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено (стаціонар)

1.	Виконання практичних вправ (контрольні завдання)	10 балів /10%	До 5 тижня
2.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	20 балів / 20 %	До 8 тижня
3.	Письмове складання пакету документів.	15 балів /15%	До 9 тижня
4.	Виступ на обрану тему	15 балів/ 15 %	До 14 тижня
5.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів / 10 %	До 15 тижня
6.	Іспит тестування (тест множинного вибору)	30 балів /30%	Після 15 тижня

5.1.2. Критерії оцінювання (Стаціонар)

Компонент ¹	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ²
Виконання практичних вправ (контрольні завдання)	0 балів	1- 4 бали	5-9 балів	10 балів
	Завдання не виконано	Завдання містить значну кількість мовних помилок	Завдання містить незначну кількість	Завдання відповідає всім вимогам

¹ Зазначити компонент сумативного оцінювання

² Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			змістових і мовних помилок	
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-6 балів</i>	<i>7-12 балів</i>	<i>13-18 балів</i>	<i>19-20 балів</i>
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест
Письмове складання пакету документів.	<i>0 балів</i>	<i>1- 8 балів</i>	<i>10-12 балів</i>	<i>14 - 15 балів</i>
	Практична робота не виконана або виконана неправильно	Виконання практичного завдання містить значну кількість помилок, студент не орієнтується в теоретичному матеріалі	Виконання практичного завдання містить незначну кількість помилок	Усі завдання виконано без помилок, наявні незначні неточності
Виступ на обрану тему	<i>0 балів</i>	<i>1- 8 балів</i>	<i>10 - 12 балів</i>	<i>14 - 15 балів</i>
	Промову не підготовлено	Промова не відповідає визначеній структурі, містить значну кількість мовленнєвих помилок	Промова містить незначну кількість змістових і мовленнєвих помилок, промова виголошується шляхом читання тексту	Промова відповідає всім вимогам підготовки й виголошення
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-3 балів</i>	<i>4-6 балів</i>	<i>7-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання (Стаціонар):

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
---	----------------------------------	------

1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-4,5-7, 8-11, 12-15	4 тиждень, 7 тиждень, 11 тиждень, 15 тиждень
2	Проходження проміжного контролю (тестування) зі зворотнім зв'язком з викладачем	7 тиждень, 14 тиждень
3	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
4	Письмовий зворотний зв'язок на пакет документів	11-12 тиждень
5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виголошення промови	14-15 тижні

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

- Белік А. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. Київ, 2023. 175 с. URL: <https://jewelart.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D0%BC-%D1%81%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC.pdf>
- Голоух Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Для студентів юридичного факультету : навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 192 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi76/0056523.pdf>
- Николук Т., Шкляєва Н. Ділова українська мова та академічне письмо. Луцьк, 2022. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/11501>
- ПАМ'ЯТКА. Як підготуватися до іспиту на визначення рівня володіння державною мовою особами, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків. URL: https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Docs/vakansii_testy_dodatki/pamyatka-ispit-derzhavna-mova.pdf
- Харченко І.І., Шестакова С.О. Українська мова та академічне письмо. Суми, 2025. URL: https://newlibrary.snau.edu.ua/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=139992&shelfbrowse_itemnumber=187226
- Черемська О. С. Українська мова (за професійним спрямуванням): підручник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. 390 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/33695/1/2024-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%A1,%20%D0%A1%D1%83%D1%85%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%92%20%D0%93.pdf>
- Методичні рекомендації до підготовки та складання іспиту на рівень володіння державною мовою (для виконання службових обов'язків): Усна частина іспиту (монологічне висловлювання) [Електронний ресурс] / О. С. Черемська, О. О. Литвин. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. 46 с. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/37198/1/2025-%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%A1%2C%20%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%20%D0%9E%20%D0%9E.pdf>
- Український правопис. Офіційне видання. Київ: Національна комісія зі стандартів державної мови, 2026. URL: <https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/2026/rishennja-komisiji/01-03/sdm-ukrayinskii-pravopis-vidannia.pdf>
- Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2025. 536 с.

10. Шевчук С. В., Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ: Алерта, 2023. 546 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/17879>.

6.2 Інші джерела

8. Голоюх Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Для студентів навчально-наукового фізико-технологічного інституту : навч. посібник. Луцьк, 2022. 192 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21232/1/posibnyk.pdf>

9. Карнегі Д. Як завойовувати друзів та впливати на людей, виступаючи публічно. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vsgW1FTuqxkf>

10. Структура публічного виступу. Основні етапи. URL: <https://krasnomovec.club/stryktura-pyblchnnogo-vystyphu/>

11. Шестакова С.О., Фенцик О. М., Недашківська Т. Є. Аналіз жанрових особливостей академічного письма української мови. *Вісник науки та освіти*. 2023.№7(13). 315-327. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5722>

12. Шестакова С.О. Штраф чи зауваження за вживання нецензурної лексики? *Наукові тренди постіндустріального суспільства*. матеріали IV Міжнародної наукової конференції , 31 березня 2023 рік, м. Суми. Вінниця, 2023. С.91-94.

13. Шестакова С. О. Культура мовлення як складник сучасної української риторики *Вчені записки. ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Т.36 (75), № 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.5.1/07>

6.4. Програмне забезпечення

1. Програмне забезпечення Zoom-платформа для організації відеоконференцій.
2. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle.